

koning boudewijnpark

Vandaag 18 juli hebben we van onze advocaat P. Grouwels een kopie gekregen van het negatieve arrest van de Raad van State in verband met ons verzoekschrift Boudewijnpark. Het ging er toen om de vernietiging te vorderen van de bouwvergunningen om bomen te vellen en om wegeniswerken, ontbossing en reliëfwijzigingen uit te voeren.

Omdat u van dichtbij betrokken bent bij de aanleg van het Boudewijnpark sturen we u meteen de volledige tekst van het arrest door, zonder bedenkingen of commentaar. In een latere Milieutelex komen we er nog wel op terug.

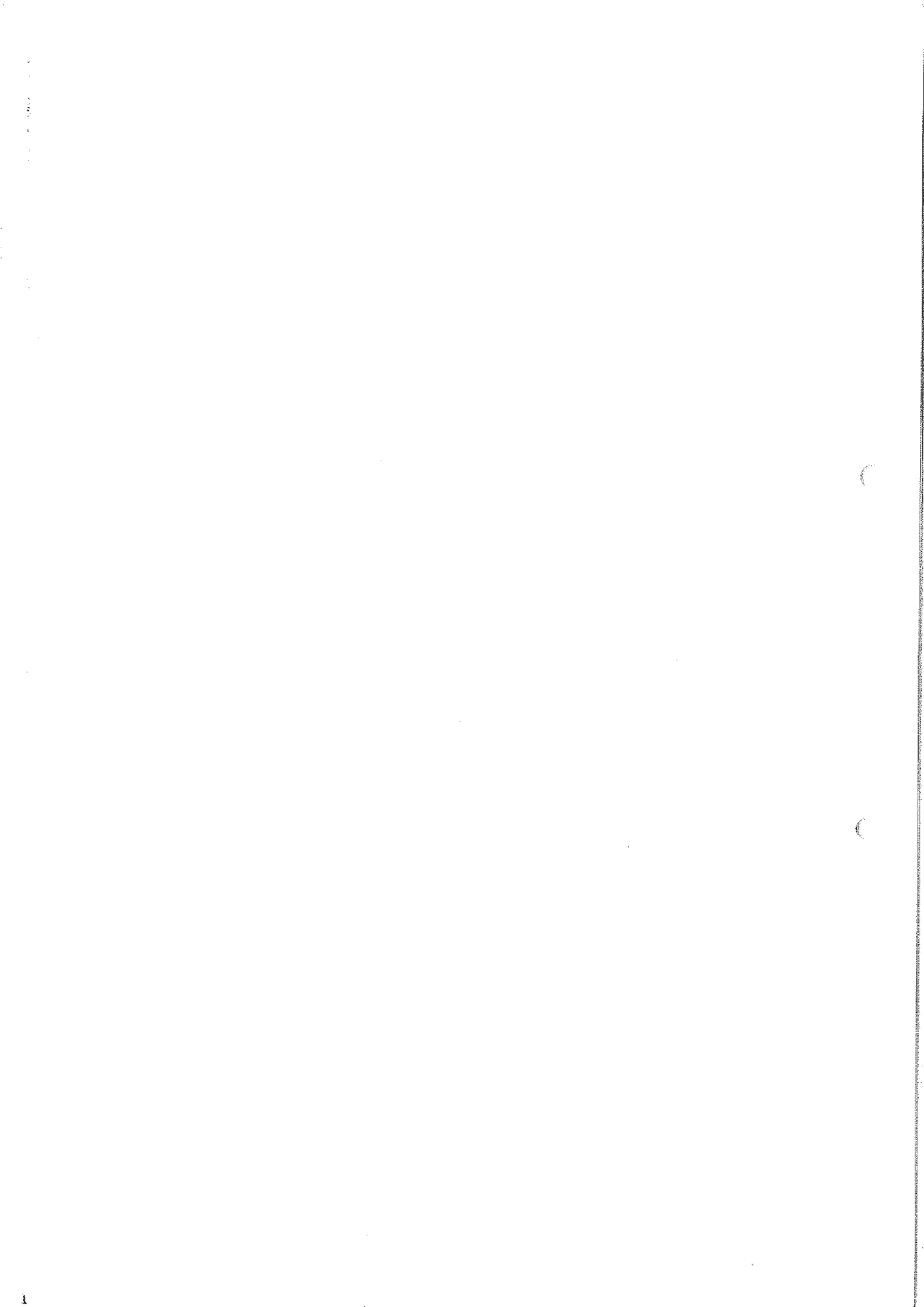
Toen - in 79 - ging het om faze 1.

Vandaag denkt men nog steeds aan de realisatie van dat Boudewijnpark. Moest dat nu af zijn voor de viering van 150 jaar België of was het voor de viering van 25 jaar Boudewijn ?

De derde faze dus nu. Het Groenplan had daarvoor een ontwerp opgemaakt, waar noch de leefmilieuorganisaties, noch de gemeente blijkbaar mee akkoord kon gaan.

Als oplossing voor het konflikt schrijft Mevrouw Goor een internationale wedstrijd voor landschapsarchitekten uit.

Het persbericht daarover vindt u ook in deze extra-Milieutelex.

A R R E S T

---

nr. 24.483 van 25 juni 1984
in de zaak nr. A. 25.266/VII-3133.

Verzoekende partijen :

1. v.z.w. De Raad voor het Leefmilieu Brussel,
2. Johan DE RIDDER,
die woonplaats kiezen bij
advocaat Paul GROOWELS,
kantoor houdende te BRUSSEL, Stevens Delannoyststraat 9

Tegenpartij :

de Belgische Staat, vertegenwoordigd door de Minister
van het Brusselse Gewest,
vertegenwoordigd door Mr. J. GOOVAERTS,
advocaat van de balie te Brussel.

D E R A A D V A N S T A T E, VIIe K A M E R,

Gezien het verzoekschrift dat op 22 mei 1979
ingediend werd door de v.z.w. De Raad voor het Leefmilieu
Brussel en door Johan DE RIDDER, om de vernietiging te
vorderen van :

- "De bouwvergunning DB 2283/23, afgeleverd
"door de ... Staatssekretaris voor het Brusselse
"Gewest, op 23.3.1979 aan het Ministerie van Open-
"bare Werken - Dienst van het Groenplan - zoals
"aangevraagd op 5 december (lees : 1 december) 1978
"en strekkende tot het vellen van 35 eiken (lees :
"beuken) en olmen en 165 populieren" op het grond-
"gebied van de gemeente Jette.
- "de bouwvergunning toegekend door de ...
"Staatssekretaris voor het Brussels Gewest op
"23 maart 1979 op aanvraag van het Ministerie van
"Openbare Werken - Dienst van het Groenplan - op
"23 maart 1979 strekkende tot uitvoering van
"wegeniswerken, ontbossing en reliëfwijzigingen,
"zijnde de fase 1 van bouwwerken bedoeld tussen de
"Heilig Hartlaan en de Wemmelse steenweg" te Jette;

Gezien de toelichtende memorie;

Gezien de memorie van antwoord;

Gezien het verslag over de zaak opgemaakt door eerste auditeur HOFFLER;

Gelet op de beschikking van 27 januari 1981, die de neerlegging ter griffie van het verslag en van het dossier gelast;

Gelet op de kennisgeving van het verslag aan partijen en gezien de laatste memorie van de verzoekende partij;

Gelet op de beschikking van 2 april 1981 tot onderzoek ten gronde;

Gezien het bijkomend verslag opgemaakt door eerste auditeur HOFFLER;

Gelet op de beschikking van 10 juni 1981 die de neerlegging ter griffie gelast van dit verslag en van het dossier;

Gelet op de kennisgeving van het aanvullend verslag aan partijen;

Gelet op de beschikking van 16 november 1981, waarvan aan partijen op 25 en 26 november 1981 kennis is gegeven en waarbij de terechtzitting bepaald wordt op 17 december 1981, op welke datum de zaak tot de terechtzitting van 21 januari 1982 is uitgesteld;

Gehoord het verslag van kamervoorzitter BAETEMAN;

Gehoord de opmerkingen van advocaat P. GROUWELS, die verschijnt voor de verzoekende partijen;

Gehoord het gelijkkluidend advies van eerste
auditeur HOEFFLER;

Gelet op titel VI, hoofdstuk II, van de wetten
op de Raad van State, gecöördineerd op 12 januari 1973;

1. Overwegende dat de feiten die ter zake van
belang zijn als volgt kunnen samengevat worden :

1.1. Een koninklijk besluit van 23 februari 1978
voorzag in de aanleg op het grondgebied van de gemeente
Jette van een openbaar park dat de naam zou krijgen van
Koning Boudewijnpark.

De bedoeling was van het Laarbeekbos, het
Poelbos en het Dielegembos samen met het H. Hartpark één
openbaar park te maken van ongeveer 110 Ha oppervlakte.

1.2. Een koninklijk besluit van 24 mei 1978 richtte
daartoe een "Coördinatiecomité voor het Koning Boudewijnpark"
op dat belast werd met "de organisatie en het beheer van het
park evenals met de organisatie van de floraliën die in het
park in 1980 zullen worden gehouden". Het comité diende
twee werkcommissies in te stellen waarvan de ene met de
technische, administratieve en financiële problemen betref-
fende het Koning Boudewijnpark belast zal worden, de andere
met de technische, administratieve en financiële organisatie
van de floraliën".

1.3. Op 1 december 1978 diende de dienst voor het
Groenplan van het Ministerie van Openbare Werken bij het
Bestuur van de Stedebouw en de Ruimtelijke Ordening een
bouwaanvraag in om in het H. Hartpark 35 dode of uitster-
vende beuken en olmen en een populierenbos van 165 bomen
te vellen.

Op 23 maart 1979 vroeg dezelfde dienst een bouwvergunning om wegenwerken uit te voeren, te ontbossen en het reliëf van de bodem aanmerkelijk te wijzigen op een grondgebied dat volgens het plan in bijlage, gelegen was tussen de H. Hartlaan en de Steenweg op Wemmel. Deze werken behoorden tot de fase 1 van de aanleg van het Koning Boudewijnpark.

De 200 alleenstaande bomen waarvoor in de voornoemde aanvraag van 1 december 1978 vergunning tot omhakken was gevraagd, waren geografisch begrepen in het gebied tussen de H. Hartlaan en de Steenweg op Wemmel. Het stuk grond waarop ze stonden was, om redenen die niet uit het dossier blijken, uit de voornoemde fase 1 gelicht.

1.4. Op 5 januari 1979 vroeg het bestuur van de stedenbouw en van de ruimtelijke ordening het advies van het college van de Brusselse agglomeratie omtrent de vraag tot het vellen van de 200 voornoemde bomen in het H. Hartpark. Het college gaf op 1 februari 1979 een gunstig advies voor het omhakken van de 35 voornoemde dode of uitstervende bomen, maar adviseerde ongunstig omtrent het vellen van de populieren.

Op 15 maart 1979 bracht hetzelfde college een gunstig advies uit op de tweede bouwaanvraag die op de agglomeratie was ontvangen op 8 maart 1979, om de werken zowel van fase 1 als van fase 2 uit te voeren.

1.5. Het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Jette verleende op 30 januari 1979 een gunstig advies voor het vellen van bomen "zoals voorgesteld door dienst van het Groenplan".

Op 6 maart 1979 nam hetzelfde college kennis van "l'esquisse établie par le service des Travaux dans le but de résoudre les problèmes qui se présentent dans le triangle et aux abords des rues Toussaint, Boeck, chaussée de Wemmel" en verleende zijn goedkeuring aan het "projet présenté par le service des Travaux et établi en coordination avec les différents services ministériels concernés".

Volgens de tegenpartij zou het om de werken gaan van de hierboven vermelde fase 1.

1.6. Op 23 maart 1979 werden de twee aangevraagde bouwvergunningen verleend.

De eerste thans bestreden vergunning betreffende de vraag tot omhakken van 35 beuken en olmen en 165 populieren, sluit van de toelating uit de bomen die in het bijgevoegde plan in het groen zijn aangeduid. Volgens de tegenpartij is dit het plan 343bis dat in het dossier is neergelegd.

De tweede thans bestreden vergunning geeft toelating tot het uitvoeren van de wegenwerken, de ontbossing en de reliëfwijziging, zoals voorzien in fase 1 op het grondgebied gelegen tussen de H. Hartlaan en de Steenweg op Wemmel, met uitzondering van de twee gebiedsdelen die op een situatieplan A in het paars zijn aangeduid. Dit situatieplan A is in het dossier neergelegd. Een van deze delen is het stuk grond waarop de 200 bomen staan voor het vellen waarvan de eerste bouwvergunning was aangevraagd.

Volgens de tegenpartij is de tweede bouwvergunning verleend op grond van het plan nr. 343 dat eveneens in het dossier berust.

2. Over de ontvankelijkheid van het beroep.

2.1. Overwegende dat de tegenpartij in een eerste exceptie de niet-ontvankelijkheid van het beroep opwerpt omdat het bewijs niet overgelegd wordt dat de beheerraad van de v.z.w. De Raad voor het Leefmilieu Brussel binnen de wettelijke termijn de beslissing zou genomen hebben om in beroep te komen tegen de bedoelde beslissingen;

2.2. Overwegende dat uit de notulen van de vergadering van de raad van beheer van de verzoekende v.z.w. van 24 april 1979 blijkt dat aan Mr. GROUWELS opdracht gegeven werd beroep aan te tekenen bij de Raad van State tegen het verlenen van de twee bouwvergunningen afgeleverd voor fase 1, Heilig Hartdomein te Jette, wat op 25 april 1979 medegedeeld werd aan bedoelde advocaat in een brief ondertekend door de voorzitter en de algemene secretaris van de Raad; dat de exceptie niet opgaat;

2.3. Overwegende dat de tegenpartij in een tweede exceptie doet gelden dat Johan DE RIDDER niet doet blijken van het wettelijk vereiste persoonlijk belang bij het door hem ingestelde beroep;

2.4. Overwegende dat de woning van verzoeker Johan DE RIDDER, gelegen is te Jette, Duprezstraat 83 B die aan het ontworpen Boudewijnpark grenst waar de bomen moeten worden geveld en de wegenwerken uitgevoerd, zodat het al dan niet toekennen van de bouwvergunningen een rechtstreekse invloed heeft op de toestand van de eigendom van verzoeker; dat deze exceptie elke grondslag mist;

3. Over de gegrondheid van de ingeroepen middelen.

3.1. Overwegende dat de verzoekende partijen in een eerste middel aanvoeren dat de bouwvergunningen niet door de bevoegde Minister zelf werden ondertekend, maar door een hen onbekende persoon, wiens handtekening onleesbaar is;

3.2. Overwegende dat de kwestieuze bouwvergunningen ondertekend werden door de directeur-generaal van het Hoofdbestuur van Ruimtelijke Ordening en Stedebouw, namens de bevoegde Minister, overeenkomstig het ministerieel besluit van 6 februari 1971 tot delegatie van de bevoegdheid van de Minister inzake de Ruimtelijke Ordening en de

Stedebouw, en tot aanwijzing van de gemachtigde ambtenaren; dat er geen twijfel kan bestaan over de aanwijzing van die persoon, vermits er slechts één directeur-generaal het Bestuur van de Ruimtelijke Ordening en Stedebouw is; dat het feit dat de naam van de bevoegde ambtenaar niet leesbaar zou zijn in de akte, de rechtsgeldigheid van de bouwvergunning niet aantast; dat het middel niet opgaat;

3.3. Overwegende dat verzoekende partijen in een tweede middel betogen dat een eerste vergunning afgegeven werd om 200 bomen te vellen, die op dat ogenblik al omgehakt waren en dat terzelfdertijd wijzigingen aan het reliëf aangebracht werden en wegenwerken uitgevoerd, geheel van werken waarvoor op 23 maart 1979 een nieuwe aanvraag tot vergunning ingediend werd die dezelfde dag verleend werd, zodat het hier om een "regularisering post factum" gaat die uiteraard onregelmatig is;

3.4. Overwegende vooreerst dat nergens blijkt dat de eerste vergunning het vellen toeliet van 200 bomen; dat volgens deze vergunning alleen mochten geveld worden de bomen die voorkwamen op het daarbijgevoegd plan 343bis met uitzondering van deze welke in het groen waren aangeduid; dat volgens dit plan en de toelichting die erop voorkomt, 25 alleenstaande bomen (in het rood aangeduid) mochten geveld worden, terwijl 107 andere alleenstaande bomen (in het groen aangeduid) moesten behouden blijven; dat dergelijke beperkte vergunning wellicht ingegeven was door het College van de Brusselse Agglomeratie dat op 1 februari 1978 een ongunstig advies uitbracht omtrent het vellen van de populieren; dat ook de inspecteur-generaal A. NOETH in een nota van 23 maart 1979 aan de Minister voorstelde alleen de 35 beuken en olmen om te hakken en het vellen van populieren te beperken tot wat vereist is voor de aanleg van de wegenis van het park; dat, zo meer bomen werden geveld dan de vergunning toeliet, deze overtreding van de bouwvergunning tot de kennisneming van de strafrechter behoort;

3.5. Overwegende dat niet betwist wordt dat de bouwvergunningen verleend werden na de aanvang van de werken; dat alhoewel de wet niet uitdrukkelijk het verlenen van een regularisatievergunning regelt er toch kan uit worden afgeleid dat een vergunning afgegeven na de aanvang van de werken rechtsgeldig is, voor zover deze werken niet met schending van wets- of verordeningsbepalingen zijn uitgevoerd; dat het middel niet gegrond is;

3.6. Overwegende dat verzoekende partijen in een derde middel doen gelden dat de eerste bestreden bouwvergunning gunstig geadviseerd werd door het gemeentebestuur van Jette dat "misleid" werd door onjuiste gegevens of geen eigenlijke kennis gekregen had van het dossier;

3.7. Overwegende dat de bedoelde vergunning uitsluitend betrekking heeft op het vellen van bomen; dat het advies van het college van burgemeester en schepenen van Jette van 30 januari 1979 gunstig was voor het vellen van die bomen maar dat het college zijn spijt uitdrukte over de ontstentenis van een administratief dossier dat een beoordeling van de toekomstige aanleg van het Boudewijnpark zou toegelaten hebben; dat het college over voldoende juiste gegevens beschikte omtrent het vellen van de bomen; dat de tekortkomingen die door de verzoekende partijen in dit middel aangevoerd worden terzake niet dienend zijn; dat het middel in feite faalt;

3.8. Overwegende dat verzoekende partijen in het vierde middel betogen dat wijl de tweede vergunning betreffende de wegenwerken aangevraagd werd op 23 maart 1979 en dezelfde dag verleend werd, die aanvraag niet aan de gemeente Jette voor advies overgelegd werd, dat het advies dat gevraagd werd aan de gemeente Jette op 6 maart 1979, sloeg op een plan nr. 343, opgesteld op 23 februari 1979 en geen betrekking had op de vergunningsaanvraag, dat het feit dat

de gemeente een principieel gunstige beslissing nam voor de uitvoering van een nog vaag geheel plan niet betekent dat zij kennis heeft gekregen van de op 23 maart 1979 ingediende bouwaanvraag en dat ze daaromtrent geen advies heeft gegeven of kon geven, dat het advies van het Agglomeratiecollege van Brussel evenmin kon gegeven zijn en dat bij ontstentenis van die adviezen "geen geldige beslissing door de Minister kon genomen worden";

3.9. Overwegende dat het college van burgemeester en schepenen van Jette op 6 maart 1979 een gunstig advies gaf over het plan nr. 343 van 23 februari 1979 van de diensten van het groenplan, waarin de aanleg van de wegen, de wijzigingen van het reliëf en de ontbossing begrepen waren; dat het college van de Agglomeratie van Brussel op 15 maart 1979 eveneens een gunstig advies gaf omtrent het plan voor de grondwerken van het Boudewijnpark; dat zo het aanvraagformulier pas op 23 maart 1979 ingediend werd, zulks niets afdoet aan de waarde van de adviezen die voordien verleend werden en die hetzelfde voorwerp hebben als de aanvraag; dat het middel niet gegrond is;

3.10. Overwegende dat de verzoekende partijen nog aanvoeren dat het "de twee toegekende bouwvergunningen aan duidelijkheid ontbreekt"; dat de verzoekende partijen in dit verband betogen "dat volgens de eerste bouwvergunning in verband met de bomen, theoretisch alle bomen mogen geveld worden met uitzondering van deze in het groen aangeduid op het bij de bouwvergunning gevoegde plan, (terwijl) de tweede vergunning eveneens algemeen is en slechts de beperking oplegt voor de violet gekleurde gedeelten bij het situatieplan, dat hier ook onduidelijkheid heerst zodanig dat de bouwvergunningen niet precies zeggen wat zij tot voorwerp hebben en onmogelijk kunnen slaan op de ganse realisering van het algemeen plan van aanleg, goedgekeurd bij Koninklijk Besluit van 10 juni 1954

of het bijzonder plan van aanleg goedgekeurd bij Koninklijk Besluit van 9 november 1964, dat de vaagheid heerst zowel op het niveau van het advies van de gemeente, als op het niveau van het advies van het college van de Brusselse Agglomeratie als voor wat betreft de inhoud van de bouwvergunningen, dat uit stuk 6, zijnde de brief van 14 maart 1979 van het college van de Brusselse Agglomeratie, ondertekend door de schepenen van Leefmilieu, duidelijk blijkt dat de Agglomeratie in de mening verkeerde dat de gemeente enkel haar gunstig advies heeft uitgebracht voor het omhakken van dode en vermolmdde bomen, dat met andere woorden zowel het advies van het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Jette van 30 januari als dit van 6 maart 1979 aangetast zijn door dwaling".

3.11. Overwegende dat volgens het beschikkend gedeelte van de eerste vergunning, die vergunning slechts toegestaan wordt voor een bepaald aantal bomen, met uitzondering van degene welke in het groen aangeduid zijn op het plan 343bis dat aan de vergunning was toegevoegd; dat de tekortkomingen in de voorafgaande beschouwingen of verwijzingen terzake niet dienend zijn; dat de fouten die door verzoekende partijen worden aangewezen dan ook terzake niet dienend zijn;

3.12. Overwegende dat, wat de tweedevergunning betreft, ze o.m. betrekking heeft op een ontbossing, en niet op het vellen van alleenstaande hoogstammige bomen, zoals bedoeld onderscheidenlijk in artikel 44, § 1, 2°, en artikel 44, § 1, 3°, van de stedenbouwwet van 29 maart 1962; dat voor het vellen van afzonderlijke bomen deze precies moeten worden aangeduid, terwijl het ontbossen, dat volledig of gedeeltelijk kan zijn, een geheel van bomen en beplantingen van verschillende aard betreft welke op een perceel of stuk grond zijn ingepland; dat de aanvraag tot ontbossen aldus kan beperkt zijn tot de afbakening van het betrokken stuk grond, met beschrijving van de uit te voeren werken;

3.13. Overwegende dat in onderhavig geval het betrokken stuk grond op het plan P.V. nr. 343 werd afgebakend; dat de bestaande toestand werd beschreven en de opvatting van de werken uiteengezet in de bij de aanvraag gevoegde "note descriptive des travaux de lère phase" d.d. 2 maart 1979; dat de verzoekende partijen niet aantonen hoe en in hoeverre het plan P.V. nr. 343, aangevuld door de "note descriptive" van 2 maart 1979, onvolledig of onduidelijk zouden zijn, wat de aanleg van de wegen en de beschrijving van de uit te voeren werken betreft; dat het middel zowel ten aanzien van de eerste als van de tweede vergunning in feite faalt;

3.14. Overwegende dat verzoekende partijen tenslotte in het zesde middel betogen dat de vergunning aangevraagd werd door de Minister van Openbare Werken, terwijl het Heilig Hartpark, het Poelbos en het Laarbeekbos deel uitmaken van het privaat domein van de gemeente Jette en die gronden niet onteigend werden zodat alleen de gemeente Jette de nodige aanvragen mag indienen.

3.15. Overwegende dat het koninklijk besluit van 23 februari 1978 houdende aanleg van het op het grondgebied van de gemeente Jette aan te leggen openbaar park in artikel 1 bepaalt : "Zullen worden bestemd voor het openbaar domein Koning Boudewijnpark genaamd, de groene zone die zich uitstrekt over het Laarbeekbos, het Poelbos en het Dielegembos, de groene zone van het domein van het Heilig Hart evenals de groenverbindingen"; dat bedoeld artikel aldus aan het Koning Boudewijnpark de uitdrukkelijke bestemming geeft van openbaar domein (van de Staat); dat geen enkele wets- of verordeningsbepaling stelt dat aanvragen om bouwvergunning slechts door de eigenaars van de grond waarop gebouwd zal worden, kunnen worden ingediend;

dat zelfs al was de overdracht van bedoelde gemeentelijke eigendommen naar het openbaar domein van de Staat nog niet gebeurd, het Ministerie van Openbare Werken - Dienst van het Groenplan - dat als bouwheer optreedt voor de aanleg van het park, een bouwvergunning kon aanvragen, in de hoedanigheid van houder van een bouwrecht, om de voorziene openbare bestemming tot stand te brengen; dat het middel niet opgaat,

B E S L U I T :

Artikel 1.

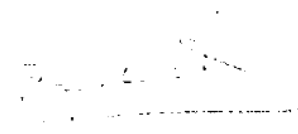
Het beroep wordt verworpen.

Artikel 2.

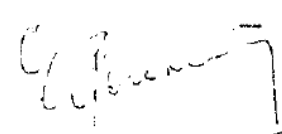
De kosten, bepaald op vijftienhonderd frank, komen ten laste van de verzoekende partijen voor een bedrag van zevenhonderd vijftig frank, voor ieder van hen.

Aldus te Brussel uitgesproken op vijftwintig juni 1900 vierentachtig in de openbare terechtzitting van de VIIe kamer van de Raad van State, samengesteld uit kamervoorzitters G. BAETEMAN en A. DEPONDT, staatsraad F. DEBAEDTS, en griffier S. HEYVAERT.

De griffier,

S. HEYVAERT.

De voorzitter,

G. BAETEMAN.

DE STAATSSECRETARIS
MPM/MFG

ONTVANGEN

12 JULI 1984

PERSMEDEDELING

Mevrouw Cécile GOOR - EYBEN, Staatssecretaris voor het Brusselse Gewest, heeft haar akkoord gegeven om voor de aanleg van de IIIde fase van het Koning Boudewijnpark een internationale wedstrijd, bestemd voor de landschapsarchitecten, in te richten.

Die wedstrijd wordt door de Belgische Vereniging van Tuinen Landschapsarchitecten in het raam van haar vijfigjarig bestaan georganiseerd.

Het thema van de wedstrijd behelst de idee van een "restauratie van een landelijke ruimte", en moet overeenstemmen stedenbouwkundige voorschriften van het bijzonder plan van aanleg Nr 4.04 dat momenteel door de Gemeente Jette wordt uitgewerkt.

Het Ministerie van het Brusselse Gewest blijft de bouwheer voor de uitwerking en de realisatie van de IIIde fase van het Koning Boudewijnpark.

Die wedstrijd is zeer belangwelligend voor alles wat het beroep van landschapsarchitect betreft en het tegenover elkaar stellen van internationale projecten zal alleszins onze overwegingen in verband met de mogelijkheden tot inrichting van een stedelijk park verrijken.

Op het verzoek van Mevrouw GOOR zal de jury inzonderheid zijn samengesteld uit een vertegenwoordiger van het Bestuur en uit vertegenwoordiger van Jetsleefmilieu en van de Commissie voor het Leefmilieu van Brussel-West.

De inrichtingsprojecten moeten bij het secretariaat van het organiserend overheid voor 19 november 1984 worden ingediend. De officiële prijsuitreiking grijpt plaats op 14 december 1984.

